

Anonymizované znění

Překlad

C-247/23 – 1

Věc C-247/23 [Deldits]¹

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

18. dubna 2023

Předkládající soud:

Fővárosi Törvényszék (Maďarsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

29. března 2023

Žalující strana:

VP

Žalovaný:

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság

Fővárosi Törvényszék (soud hlavního města Budapešti, Maďarsko)

[*omissis*]

Žalující strana: VP [[*omissis*] Budapešť (Maďarsko)

[*omissis*]

[*omissis*]

Žalovaný: Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság
(Národní generální ředitelství cizinecké policie, Maďarsko) [[*omissis*] Budapešť
(Maďarsko) [*omissis*]

[*omissis*]

¹ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

Předmět sporu: správní žaloba týkající se vedení azylového rejstříku

USNESENÍ

Předkládající soud předkládá Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o předběžné otázce týkající se výkladu článku 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále jen „GDPR“).

Předkládající soud pokládá Soudnímu dvoru Evropské unie tyto předběžné otázky:

1. Musí být článek 16 GDPR vykládán v tom smyslu, že orgán odpovědný za vedení rejstříků podle vnitrostátního práva je povinen v souvislosti s výkonem práv subjektu údajů opravit osobní údaje týkající se pohlaví této osoby, které tento orgán zapsal, pokud se tyto údaje od doby zápisu do rejstříku změnilly a z tohoto důvodu nejsou v souladu se zásadou přesnosti stanovenou v čl. 5 odst. 1 písm. d) GDPR?
2. V případě kladné odpovědi na první předběžnou otázku, musí být článek 16 GDPR vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby osoba, která žádá o opravu údajů týkajících se jejího pohlaví, předložila důkazy na podporu své žádosti o opravu?
3. V případě kladné odpovědi na druhou předběžnou otázku, musí být článek 16 GDPR vykládán v tom smyslu, že žádající osoba je povinna prokázat, že podstoupila operaci změny pohlaví?

[omissis] [procesní náležitosti podle vnitrostátního práva]

Odůvodnění

- 1 Tento správní soud, u něhož bylo zahájeno řízení týkající se vedení azylového rejstříku, žádá Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) na základě článku 267 SFEU o výklad pravidel unijního práva nezbytných pro rozhodnutí sporu v původním řízení.

Předmět sporu a relevantní skutečnosti

- 2 Žalující strana je osobou íránské státní příslušnosti, která byla v roce 2014 v Maďarsku uznána za uprchlíka. V tomto řízení uvedla jako důvod svého útěku svou transsexualitu a předložená potvrzení psychiatrických a gynekologických specialistů potvrdila transsexuální identitu žalující strany, která se narodila jako žena. Po přiznání postavení uprchlíka byla žalující strana zařazena do azylového rejstříku jako osoba ženského pohlaví.

- 3 Předkládající soud zdůrazňuje, že azylový rejstřík slouží k evidenci identifikačních údajů fyzických osob (včetně jejich pohlaví), kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka, a že příslušný azylový orgán tyto údaje zpracovává až do doby 25 let po případném ukončení přiznání tohoto postavení.
- 4 V roce 2022 podala žalující strana u žalovaného s odkazem na článek 16 GDPR žádost o opravu pohlaví uvedeného v azylovém rejstříku na mužské a o změnu svého jména. V průběhu řízení předložila zprávy lékařských odborníků, které předložila již v minulosti. Žalovaný žádost zamítl rozhodnutím ze dne 11. října 2022 [omissis]. Podle odůvodnění tohoto rozhodnutí žalující strana neprokázala, že podstoupila operaci změny pohlaví, a předložené doklady pouze potvrzovaly transsexualitu, nikoli však skutečnost, že došlo ke změně pohlaví.
- 5 V rámci správní žaloby žalující strana navrhuje, aby předkládající soud toto rozhodnutí zrušil. Tvrdí, že z koncepčního hlediska transsexualita znamená změnu pohlaví a předložená lékařská dokumentace potvrzuje, že došlo ke změně pohlaví. Žalující strana se odvolává na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), zejména na rozsudky ve věcech *A. P., Garçon a Nicot v. Francie* (stížnosti č. 79885/12, 52471/13 a 52596/13) a *S. V. v. Itálie* (stížnost č. 55216/08), a tvrdí, že chirurgický zákrok není pro změnu pohlaví nezbytný. Zdůrazňuje, že se identifikuje jako muž; že podle lékařských zpráv je její vzhled mužský a že v těchto zprávách je její diagnóza označena kódem F64.0 podle Mezinárodní klasifikace chorob, který odpovídá transsexualitě.
- 6 Žalovaný navrhuje, aby správní žaloba byla zamítnuta, jelikož podle jeho názoru žalující strana nepředložila žádnou veřejnou listinu nebo lékařskou zprávu potvrzující změnu pohlaví.

Důvody, které vedly k žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a argumenty účastníků řízení

- 7 Předkládající soud má za to, že výklad článku 16 GDPR je nezbytný pro vydání rozsudku.
- 8 Podle žalující strany by jí měla být poskytnuta možnost „opravy“. V rámci řízení nelze od osob podávajících žádost podle článku 16 GDPR požadovat, aby předkládaly nadbytečné důkazy, zejména potvrzení o provedení lékařského zákroku spočívajícího ve změně pohlaví. Takový požadavek je v rozporu s judikaturou ESLP a porušuje článek 1 (právo na lidskou důstojnost), článek 3 (právo na fyzickou a duševní nedotknutelnost lidské osobnosti) a článek 7 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Listiny základních práv Evropské unie a rovněž nedodrжуje zásadu rovnocennosti v oblasti ochrany základních práv zakotvenou v čl. 52 odst. 3 Listiny. Žalující strana zdůrazňuje, že několik členských států (Švédsko, Dánsko, Malta, Irsko, Belgie, Řecko a Portugalsko) zakládá právní uznání pohlaví na prohlášení transsexuální osoby.

- 9 Podle žalovaného žalující strana zcela nevyhověla výzvě k odstranění nedostatku, neboť nepředložila žádnou veřejnou listinu ani lékařskou zprávu potvrzující změnu pohlaví.

Relevantní právní ustanovení

- 10 Článek 16 GDPR:

„Subjekt údajů má právo na to, aby správce bez zbytečného odkladu opravil nepřesné osobní údaje, které se ho týkají. S přihlédnutím k účelům zpracování má subjekt údajů právo na doplnění neúplných osobních údajů, a to i poskytnutím dodatečného prohlášení.“

- 11 Ustanovení § 81 a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (zákon č. LXXX z roku 2007 o právu na azyl, dále jen „zákon o právu na azyl“) stanoví:

„Příslušný azylový orgán zpracovává osobní údaje uprchlíků, osob požívajících doplňkové ochrany, osob, které byly přijaty v rámci programů přesídlování („befogadott“), osob požívajících dočasné ochrany („menedékes“), jakož i osob žádajících o mezinárodní ochranu a osob, na které se vztahuje dublinské řízení (dále společně jen „osoby, na které se vztahuje tento zákon“), údaje o jejich pobytu a o pomoci a podpoře, na kterou mají nárok, jakož i o jejich následných změnách, za účelem:

- a) ověření, zda mají postavení uprchlíka, osoby požívající doplňkové ochrany, osoby požívající dočasné ochrany nebo osoby, která byla přijata v rámci programů přesídlování, a zajištění, aby požívali práv vyplývajících z tohoto postavení;
- b) ověření, zda mají nárok na pomoc a podporu ve smyslu tohoto zákona a dalších právních předpisů;
- c) jejich osobní identifikace;
- d) zabránění zdvojování postupů a
- e) zjištění, zda byla žádost podána vícekrát.“

- 12 Ustanovení § 82 písm. f) zákona o právu na azyl stanoví:

Pro účely této kapitoly se za identifikační údaje fyzických osob považují následující údaje osob, na které se vztahuje tento zákon:

[...]

- f) pohlaví;“

- 13 Ustanovení § 83 odst. 1 písm. a) zákona o právu na azyl stanoví:

„Azylový rejstřík obsahuje následující údaje o osobách, na které se vztahuje tento zákon:

a) identifikační údaje fyzických osob;“

14 Ustanovení § 83/A odst. 5 zákona o právu na azyl stanoví:

„Příslušný azylový orgán je povinen z moci úřední zrušit zápisy, které jsou v rozporu s právními předpisy, opravit nesprávné zápisy a nahradit vynechané zápisy v úředním rejstříku, který vede“.

Odůvodnění předběžných otázek

- 15 S ohledem na výše uvedené je nutné zahájit řízení o předběžné otázce s cílem vyjasnit, za jakých podmínek je subjektu údajů přiznáno právo na opravu stanovené v článku 16 GDPR ve vztahu k zaznamenaným údajům týkajícím se jeho pohlaví.
- 16 Předběžné otázky položené Soudnímu dvoru jsou relevantní, neboť použitelná maďarská právní úprava, zákon o azylu, sice obecně obsahuje ustanovení o zpracování změn zaznamenaných údajů a o opravě chybných zápisů, avšak neupravuje ani postup, ani požadavky týkající se změny pohlaví a následné změny jména, o které se jedná v projednávané věci. V nález č. 6/2018 ze dne 27. června 2018 Alkotmánybíróság (Ústavní soud, Maďarsko) prohlásil protiústavnost spočívající v opomenutí, které porušuje článek II (nedotknutelnost lidské důstojnosti) a článek XV odst. 2 (zákaz diskriminace) Magyarországi Alaptörvény (Ústava), způsobeném tím, že zákonodárce neupravil postup pro změnu pohlaví a jména osob, které nemají maďarskou státní příslušnost a legálně pobývají [v Maďarsku], zatímco maďarským státním příslušníkům je tato možnost poskytnuta. Alkotmánybíróság (Ústavní soud) vyzval maďarský parlament, aby splnil svou legislativní povinnost nejpozději do 31. prosince 2018. Podobně ESLP v rozsudku ze dne 16. července 2020 ve věci Rana v. Maďarsko (stížnost č. 40888/17) rozhodl, že byl porušen článek 8 Evropské úmluvy o lidských právech v důsledku toho, že Maďarsko neposkytlo osobě, které bylo přiznáno postavení uprchlíka, možnost přístupu k řízení o právním uznání pohlaví. Navzdory výše uvedeným soudním rozhodnutím maďarské právo stále neobsahuje nezbytná ustanovení pro vedení řízení.
- 17 Předkládající soud rovněž připomíná, že od výše uvedeného nálezu Alkotmánybíróság (Ústavní soud) není ani maďarským státním příslušníkům přiznána možnost právního uznání změny pohlaví, a předkládající soud tudíž nemá možnost odstranit právní mezeru analogickým použitím ustanovení týkajících se maďarských státních příslušníků. Sama žalující strana rovněž upozornila na chybějící maďarskou právní úpravu, a proto svou správní žalobu založila přímo na článku 16 GDPR.

- 18 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba pro rozhodnutí sporu v původním řízení určit, zda lze na základě článku 16 GDPR jakožto přímo použitelného předpisu unijního práva požadovat, aby žalovaný opravil údaje týkající se pohlaví ve svém rejstříku, a pokud ano, jaké důkazy mohou být požadovány od osoby, která o opravu žádá.

[*omissis*] [procesní náležitosti podle vnitrostátního práva]

V Budapešti dne 29. března 2023.

[*omissis*] [Podpisy]

PRACOVNÍ DOKUMENT